

T. D. K.

DİVANÜ LÛGAT-İT-TÛRK DİZİNİ

“ENDEKS,”

YAZAN:
BESİM ATALAY

TÛRK DİL KURUMU GENEL ÖZEK ÜYELERİNDEN
KÖTAHYA SAYLAVI

TÛRK TARİH KURUMU BASIMEVİ, ANKARA - 1986

ÖNSÖZ

Divanü Lûgat-it-Türk Çevirmesi bu dördüncü cilt ile tamamlanmış oluyor.

Bu cilt, asıl Çevirmedeki kelimeleri alfabe sırasıyla bulmak için bir kolaylık aracıdır. Onun için bu ciltte kelimelerin anlamları kısaca verilmiş ve tanıkları alınmamıştır.

Bununla beraber öbür ciltlerdeki bazı yanlışlıklar burada düzeltilmiş bulunuyor. **Dizin** [*] ile öbür ciltler arasında bir takım kelimelerde aykırılık görülürse doğrusunun **Dizin**'deki şekli olduğu bilinmelidir.

Bu cilde bütün Çevirme ciltlerindeki yanlışları ve bunların doğrularını gösteren bir Düzeltme çizelgesi ve ayrıca Yazma nüshanın sahife rakamları ile Kilisli Basmasının ve Çevirmenin sahife rakamlarını karşılaştıran bir çizelge konulmuştur.

Çok yorucu olan bu iş bitmemiştir. Birinci basım tükenmek üzeredir. İkinci basımın daha olgun ve daha yanlışsız çıkmasına çalışacağız.

Bizi beş altı yıldanberi uğraştıran bu işte görülecek olan eksikliklerimizin insaf sahipleri tarafından tamamlanmasını dileriz.

BESİM ATALAY

[*] Şimdiye kadar yabancı bir kelime ile "Endeks" denilen ve bir kitaptaki kelimelerin veya özel adların alfabe sırasıyla listelerini gösteren çizelgelere **Dizin** demeyi düşündük.

"Dizmek" fiilinden gelen bu kelime, dizme işinin verimini gösterdiğinden "ekin, yığın, akın" gibi eşleri yanında ve "basın, yayın" gibi kelimeler sırasında iyi karşılanacağını umuyoruz.

SAHİFE KARŞILAŞTIRMA ÇİZELGESİ

Divanü Lûgat-it-Türk Çevirmesini bastırırken, yer yüzünde tek olan asıl Yazma nüsha ile 1333-35 (1917-19) tarihinde Kilisli Rifat Bilge'nin düzeltme ve düzenlemesiyle basılan nüshasının ve Çevirmemizin sahifelerini karşılaştıran bir çizelge hazırlamayı da düşünmüştük. İşte bu çizelgeyi burada sunuyoruz.

Bunda esas olarak alınan rakam, Tıpkıbasımı Kurumumuzca yapılmış olan asıl Yazma nüshanın sahife rakamlarıdır. Bunların karşısına Basma ve Çevirme ciltlerindeki sahife rakamları konulmuş, böylece her türlü karşılaştırma için kolaylık elde edilmiştir.

Yazma			Basma			Çevirme			Yazma			Basma			Çevirme		
Sahife	Sahife	Satır	Sahife	Satır	Sahife	Sahife	Satır	Sahife	Satır	Sahife	Sahife	Satır	Sahife	Satır	Sahife	Satır	
	Cilt : I		Cilt : I		16	21	2	22	9	32	42	4	38	20			
1	—	—	—	—	17	22	6	23	16	33	44	5	41	6			
2	2	—	3	—	18	23	14	25	3	34	46	1	43	11			
3	3	5	4	9	19	25	6	26	14	35	47	13	46	1			
4	4	7	5	11	20	26	14	27	23	36	49	9	48	20			
5	5	7	6	10	21	28	2	28	17	37	51	6	50	8			
6	7	3	8	2	22	*		*		38	52	14	52	5			
7	8	6	9	2	23	**		**		39	54	5	53	20			
8	9	10	10	—	24	29	—	29	—	40	55	15	55	11			
9	10	15	11	5	25	30	6	29	25	41	57	9	57	13			
10	12	5	12	7	26	31	12	31	—	42	58	12	59	23			
11	13	12	13	15	27	33	4	31	29	43	60	2	62	4			
12	15	5	15	—	28	34	12	33	—	44	61	10	63	20			
13	16	16	16	20	29	37	—	34	3	45	63	—	65	5			
14	18	7	19	4	30	38	13	35	15	46	64	12	67	—			
15	19	13	20	21	31	40	10	37	3	47	66	5	69	2			

[*] Basma'da 24-25 inci sahifeler arasında bulunan ve Çevirme'de ikinci cildin başında verilen haritanın sağ yarısı.

[**] Aynı haritanın sol yarısı.

Yazma Basma Çevirme Yazma Basma Çevirme Yazma Basma Çevirme

Sahife	Sahife	Satır	Sahife	Satır	Sahife	Sahife	Satır	Sahife	Satır	Sahife	Sahife	Satır	Sahife	Satır
48	68	1	71	4	85	130	1	146	24	122	195	15	229	17
49	69	11	72	14	86	131	17	149	15	123	197	12	231	26
50	71	5	74	15	87	133	15	151	7	124	199	9	234	6
51	72	15	76	10	88	135	15	153	13	125	201	2	236	10
52	74	7	78	6	89	137	9	155	24	126	202	12	238	19
53	76	3	80	5	90	139	6	157	21	127	204	12	240	21
54	77	14	82	4	91	141	4	160	15	128	206	9	243	6
55	79	10	84	21	92	143	13	163	15	129	208	3	245	19
56	81	7	86	25	93	145	11	165	15	130	210	4	248	10
57	82	16	88	14	94	147	9	168	11	131	212	2	251	2
58	84	8	90	18	95	149	2	170	6	132	214	—	253	14
59	85	13	92	17	96	150	14	172	8	133	215	13	255	15
60	87	2	94	17	97	152	7	174	4	134	217	12	258	8
61	88	16	96	12	98	154	7	176	10	135	219	14	260	24
62	90	16	98	13	99	156	4	178	15	136	221	13	263	4
63	92	11	100	4	100	157	18	180	14	137	223	13	265	21
64	94	2	102	5	101	159	9	182	10	138	225	12	268	10
65	95	12	104	12	102	160	17	184	13	139	227	10	270	15
66	97	9	106	6	103	162	12	186	19	140	229	13	273	12
67	99	2	108	3	104	164	10	188	16	141	231	9	275	23
68	100	115	110	2	105	166	6	191	11	142	233	9	278	3
69	102	5	112	1	106	168	—	193	15	143	235	8	280	2
70	104	3	114	3	107	169	14	195	21	144	236	17	282	—
71	105	15	116	8	108	171	11	197	19	145	238	11	283	22
72	107	5	118	8	109	173	10	199	25	146	240	8	286	6
73	108	18	120	12	110	175	7	202	3	147	242	8	288	24
74	110	15	122	23	111	177	3	204	4	148	244	9	291	5
75	112	10	124	20	112	178	15	206	24	149	246	7	293	13
76	114	1	126	22	113	180	9	209	5	150	248	3	295	11
77	115	10	128	22	114	182	4	211	9	151	250	5	297	14
78	117	8	130	18	115	184	1	213	24	152	252	3	300	2
79	118	16	132	17	116	185	15	216	9	153	253	12	302	7
80	120	16	134	24	117	187	14	218	15	154	255	9	304	5
81	122	12	136	24	118	189	5	220	19	155	257	3	306	5
82	124	11	139	10	119	190	15	223	4	156	259	2	308	15
83	126	9	141	19	120	192	12	225	14	157	260	15	311	2
84	128	4	144	15	121	194	7	227	14	158	263	3	313	16